

Josip
Vukelić

Gradska vijećnica – loža i revitalizacija spomenika kulture grada Senja

→

Glavni gradski trg
Čilnica (zvan i Velika
placa), FOTO J. Vukelić

↘

Ulaz i fasada zgrade
"Ožegovičianum"
(nekadašnji Kaštel) na
trgu Čilnica, FOTO J.
Vukelić

Grad Senj danas je maleni grad ugniježđen u brdoviti krajolik podvelebitskog dijela sjevernog Jadrana. Povijesno gledano, Senj je bio živo središte, jedina luka ovog dijela Jadrana i centar kretanja svih kopnenih i pomorskih putova za čitavo područje. Shodno tomu, za očekivati je da Senj baštini bogatu kulturnu baštinu, koja svoje korijene vuče iz antičkog doba. Živa povijest grada donijela je velike promjene slike urbanog tkiva, posebno stare jezgre

koja je danas zaštićena kulturno-povijesna cjelina.

Drugi svjetski rat ostavio je dubok trag razaranja, a poslije rata pristupilo se obnovi najznačajnijih spomenika. Međutim, krajem 20. stoljeća došlo je do stagnacije u zaštiti kulturne baštine. Tek su se na samom kraju 1990-ih pokrenula pisanja o stanju spomenika i potrebi za njihovom obnovom, što je stvorilo pozitivnu atmosferu koja se nastavila do danas.

Misao i želja ovog članka je podsjetiti na mali biser koji grad Senj jest, pa će se u tekstu apostrofirati nekoliko primjera recentnih projekata koji vode k unapređivanju razvoja grada kao značajnog spomenika kulturne baštine Hrvatske.

Gradska vijećnica – loža iz naslova teksta jest romaničko-gotička građevina smještena na uglu Frankopanskog trga i Vlatkovićeve ulice. Datirana je u 14. stoljeće, a od iznimne je važnosti jer se ubraja među najstarije na ovoj obali Jadrana. Kao takva je proglašena nepokretnim kulturnim dobrom. Spomenuta je u Statutu grada Senja iz 1388. godine gdje je navedena kao loža “Kampuzij”, po lokalitetu koji se povezuje s današnjom Malom placom. Postoji i raniji navod u dokumentu iz 1302. godine, a poznato je da se još uvijek koristila 1640. godine. Kako je smještena u središtu žive urbane sredine, po gubitku osnovne funkcije postaje stambena jedinica, kao i sklop zgrada oko nje s kojima čini cjelinu. Pretrpjela je pregradnje kako vanjštine tako i unutrašnjosti, arkada je

Pogled na zgradu
"Ožegovičianum"
(nekadašnji Kaštel)
sa brda Nehaj,
FOTO J. Vukelić

Područje i zvonik
nekadašnje crkve
sv. Franje, FOTO
J. Vukelić

Pogled na blok s
Gradskom vijećnicom
– ložom (lijevo),
FOTO J. Vukelić

Arkade Gradske
vijećnice – lože,
FOTO J. Vukelić

bila zazidana, a unutrašnjost podijeljena na tri dijela. Tijekom razdoblja secesije probijena su tri prozora i srušen je krov te je na vrhu otvorena terasa omeđena željeznom ogradom.

Kod pristupanja restauraciji i vraćanju nekadašnjeg gotičkog izgleda provedena su opsežna istraživanja koja su rezultirala glavnim izvedbenim projektom sanacije konstrukcije i rekonstrukcije Lože. Projekt je započet još 2001. godine kada se pristupilo zbrinjavanju troje stanara Lože dok su sami radovi na obnovi započeti 2006./2007. godine, u suradnji s Ministarstvom kulture RH i Konzervatorskim uredima u Rijeci i Gospiću. Odlučeno je ukloniti sve dodatke koji su potpuno izmijenili cjelovitost zgrade podjelom unutrašnjosti i promijenili pojavnost vanjštine. Uklonjeni

su i secesijski dodaci. Na pročelju je tijekom procesa pronađena zazidana gotička monofora, koja je zajedno sa stupovima i konzolama arkade činila glavninu ukrasa, jer je izvedena u kamenu dok su zidovi građeni od opeke. Provedena su i opsežna arheološka istraživanja podrumске prostorije za koju je otkriveno da je nekada bila prizemna prostorija.¹ Vanjski je dio obnove nedavno priveden kraju. Valja istaknuti da je cijeli projekt pokrenula ravnateljica Gradskog muzeja Senj Blaženka Ljubović, koja se već dugi niz godina zalaže za obnovu i zaštitu spomenika kulture u Senju.

1 BLAŽENKA LJUBOVIĆ, DAMIR MARTINOV, Obnova gradske vijećnice – lože u Senju. Rezultati zaštitnih arheoloških istraživanja na lokaciji gradske vijećnice – lože, u: *Senjski zbornik*, 40 (2013.), 209–254.

←
Pogled na nove staze
brda Nehaj, FOTO J.
Vukelić

↙
Naljepnice Europske
unije, FOTO J. Vukelić

Tvrđava Nehaj, simbol grada Senja, doživjela je pak veliku obnovu 1964.–1974. godine pod vodstvom profesora Ante Glavičića.² Obnova je bila temeljita zbog čega nije bilo potrebno provoditi naknadne veće radove na samoj tvrđavi, osim redovitih aktivnosti čišćenja i održavanja. Međutim, park koji okružuje tvrđavu i pristupni putovi nisu bili reprezentativno riješeni.

Senj je proteklih godina, nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, uspješno izradio nekoliko projekata kojima je osigurao financiranje projekata

istraživanja, revalorizacije i obnove iz različitih fondova EU.³ Među njima bio je projekt zvan “Turistička valorizacija kulturno-povijesne baštine i javne infrastrukture parka Nehaj u Senju” koji je uključio i izradu novih sadržaja.⁴ Projekt je vodila magistra ekonomije Matea Sukurica, a obnova je trajala do 2013. godine.⁵ Ovim projektom tvrđava je dobila prezentabilnu okolinu, a pristup

2 BLAŽENKA LJUBOVIĆ, Okrugli stol posvećen životu i djelu prof. Ante Glavičića (1931.–2003.–2013.), u: *Senjski zbornik*, 40 (2013.), 5–12, 6.

3 Usp. <https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/senj-zna-izvuci-novac-iz-eu-fondova.html> (10. 12. 2017.)

4 Izvor: http://www.senj.hr/Dogadjaji/Obnova_Park_Nehaj.html (10. 12. 2017.)

5 Izvor: <http://www.poslovni.hr/eu-fondovi/zareenje-tvrave-nehaj-povukli-742000-eura-221924> (10. 12. 2017.)

istoj kao spomeniku kulture iznimnih razmjera uvelike je olakšan.

Godine 2010. otvoren je "Natječaj za izradu idejnog urbanističko-arhitektonskog rješenja uređenja Trga Cilnica, Pavlinskog trga i Ulice Potok u Senju", koji još nije proveden.⁶ Trenutačno je izrađen plan projekta koji je u procesu prihvaćanja za dobivanje sredstava iz EU fondova. Na natječaj je pristiglo četiri projekta, od kojih je izabran onaj Kate Marunice i Nenada Ravnića.⁷ Budući da se glavni gradski trg Cilnica koristi kao parkiralište i nije reprezentativan, svaki projekt kojim će se obnoviti i revitalizirati ovaj prostor od iznimne je potrebe i značenja.

Spomenom glavnog trga valja se zadržati i na najvećem zdanju – Kaštelu poznatijem kao konvikt "Ožegovićanum". Radi se o jednoj od najupečatljivijih građevina u Senju, koja je tijekom vremena zanemarena i propada. Pred nekoliko se godina urušio krov nad jednim krilom zgrade, a fasada pročelja svakodnevno se ljušti i gubi svoje suptilne arhitektonske profilacije i ukrase. Povodom Dana europske baštine 2016. godine održano je izlaganje u organizaciji Hrvatskoga restauratorskog zavoda, Grada Senja i Konzervatorskog odjela u Gospiću čiji

je fokus bio na Kaštelu – potrebi njegove obnove, izrade projekta te definiranju buduće namjene.⁸

Tijekom rujna 2017. godine započeta su iskapanja na prostoru gdje se nekada nalazila crkva sv. Franje s brojnim uskočkim grobovima. U želji pokretanja opsežnijih radova na zaštiti i prezentaciji ostavštine crkve sv. Franje, Blaženka Ljubović objavila je članak s preciznim inventarom crkve. Isti članak raspravlja o daljnjim mogućnostima obnove te navodi problem vlasništva zemljišta i ideja koje zastupa Crkva, odnosno grad Senj – možebitna gradnja Uskočkog mauzoleja. Ideja izgradnje mauzoleja prvi put je nastala sredinom prošlog stoljeća, a projekt je izradio Ivan Meštrović. Kasniji projekt iz 1970-ih oslonio se na Meštrovićevu ideju, a 1991. godine razvijen je projekt inženjera arhitekture Damira Lukanovića, koji se za sada vodi kao poželjan vid prezentacije izgubljenog spomenika i popunjavanja zbunjujućeg i nedorečena praznog prostora unutar urbanog tkiva.⁹

Ovi primjeri utrljali su put potencijalnom ostvarenju mnogih budućih projekata koji će značiti veliki napredak u dostupnosti i prezentaciji zaboravljene i dugi niz godina zapostavljene baštine grada Senja. x

6 Izvor: <http://www.d-a-z.hr/hr/natjecaji/rezultati/natjecaj-za-izradu-idejnog-urbanisticko-arhitektonskog-rjesenjauređenja-trga-cilnica-pavlinskog-trga-i-ulice-potok-u-senju,3.html> (10. 12. 2017.)

7 Izvor: <http://www.d-a-z.hr/hr/projekti/trg-cilnica-pavlinski-trg-i-ulica-potok-u-senju,271.html> (10. 12. 2017.)

8 *Dani europske baštine*, (ur.) Davor Trupković, Zagreb: Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, 2016., 32.

9 BLAŽENKA LJUBOVIĆ, Inventarizacija i zaštita građe iz razrušene crkve sv. Franje u Senju i njezina buduća namjena, u: *Senjski zbornik*, 41–42 (2015.–2016.), 341–442, 388–392.